

Козаченко К. В.
магістрант
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ ПЕРВИННОГО ПУБЛІЧНОГО РОЗМІЩЕННЯ АКЦІЙ

Поняття первинного публічного розміщення акцій (далі – IPO, від англ. Initial Public Offering) все частіше вживається навколо західних та пострадянських бізнесів. Основною метою виходу на IPO є залучення додаткового капіталу, який використовується для реалізації довгострокових цілей та орієнтирів розвитку компанії. Первинне публічне розміщення підвищує статус компанії та водночас показує прозорість її дій перед потенційними інвесторами шляхом довгострокових перевірок і включенням до котирувальних списків світових бірж. У даній статті ми розглянемо проблематику ринку IPO в Україні та перспективи його розвитку [1; 2].

IPO зарекомендував себе як найбільш ефективний інструмент для залучення фінансування. У купі з сприятливими умовами та прозорою бухгалтерією інвестори мають підвищений інтерес до компанії. Але, як можна побачити з рис. 1, останні роки такий вид інвестицій демонструє спадаючу динаміку. Це зумовлено наближенням рецесії та невизначеністю у світі, зокрема на фондовому ринку.

Рис. 1. Динаміка обсягів залучених коштів до кількості укладених угод на ринку первинного публічного розміщення акцій за період 2010-2019 рр. [1]

Первинне розміщення акцій є перспективним не тільки для самої компанії, а й для розвитку всієї індустрії в цілому. Тому вихід українських компаній на IPO покращить макроекономічну ситуацію в багатьох секторах та створить здорову конкурентоспроможність. За весь час незалежності України тільки 28 компаній здійснили вихід на IPO (рис. 2). Першою стала компанія «Укрпродукт», яка залучила 11 млн. дол. у 2005 році. Далі в ж цьому році вийшли ще дві компанії зі сфери фінансових послуг та нерухомості – «The Ukraine Opportunity Trust» і «XXI Вік» відповідно. У 2006 році лише одна компанія здійснила первинне розміщення акцій – агропромисловий холдинг «Астарта-Київ», яким було залучено 32 млн. дол. [1].

Проаналізувавши структуру українських компаній, які вийшли на IPO, можна помітити, що близько половини з них були розміщені на Варшавській фондовій біржі (WSE) та альтернативній Варшавській фондовій біржі «New Connect», яка спеціалізується на розміщенні невеликих компаній. Але незважаючи на це, переважна більшість вітчизняних компаній не відповідають критеріям лістингу на світових біржах. Підтвердженням цього є факт, що на Україні досі не було здійснено жодного прямого виходу українського емітента на IPO на іноземних фондових біржах. Тому українські компанії повинні робити лістинг через іноземні юрисдикції, що ускладнює вихід на IPO та ще й до того збільшує час цього виходу.

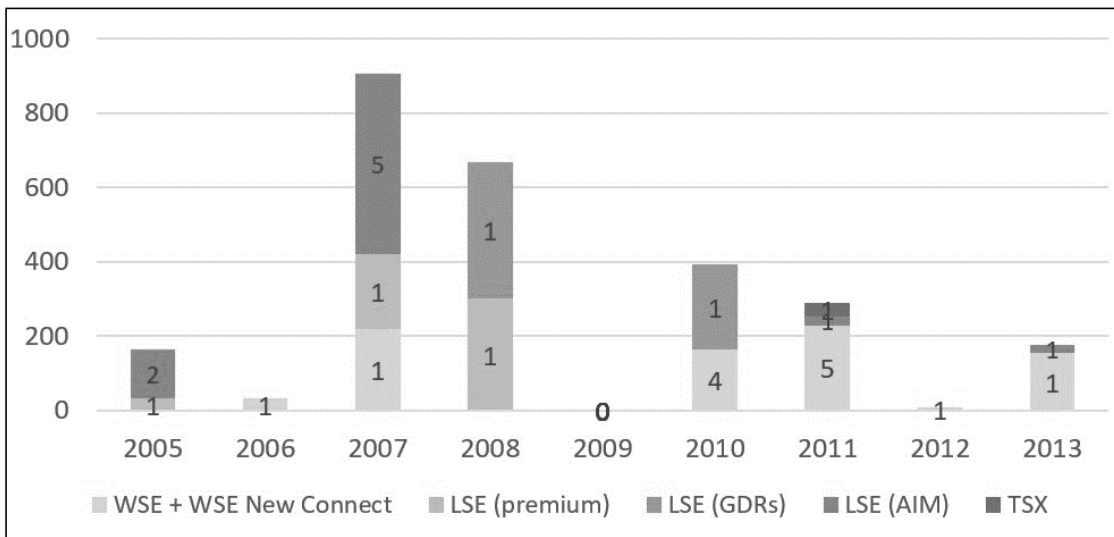

Рис. 2. Структура первинного публічного розміщення акцій українських компаній за роком та біржовими майданчиками (WSE – Варшавська фондова біржа, LSE – Лондонська фондова біржа, TSX – Фондова біржа Торонто) [1]

Отже можна виділити наступні проблеми українських компаній, які перешкоджають нормальному виходу на IPO [1, 2]:

- вимога випуску акцій компаній в національній валюті зі сторони законодавства;
- заборона українським законодавством випуску більш ніж 25% акцій за кордоном;
- відповідність розміщуваної компанії вимогам публічної компанії;
- демонстрація прозорої загальнодоступної інформації щодо фінансових показників та інших складових фінансової звітності;
- наявність фінансових ресурсів для проходження всіх етапів підготовки та проведення IPO (5-20% від суми розміщення);
- розбіжність між національним законодавством та положеннями іноземних фондових бірж;
- відмінність в бухгалтерській та податковій звітності з іноземними компаніями;
- активне втручання Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку в процес прийняття емітентом рішення щодо умов розміщення акцій.

Підсумовуючи, хотілося б зазначити, що у глобальному економічному середовищі інвестори мають широкий вибір між компаніями на фондових біржах. Найцікавішими стають ті, що мають прозору бухгалтерію, позитивні фінансові показники, стабільні фінансові потоки, сучасні погляди до ведення бізнесу та займають лідируючі місця в своїй індустрії. Для вітчизняних підприємств, з огляду на нестабільність економіки, такий спосіб інвестування лише набирає обертів. Потрібно розуміти, що виведення бізнесу на IPO – це великий шаг до підвищення якості менеджменту, прозорості компанії та рівня її інвестиційної привабливості, що потребує ґрунтовної доволі тривалої попередньої підготовки. Тому компанії, зацікавлені в первинному публічному розміщенні акцій, повинні не втрачати час та заздалегідь розпочинати поетапну підготовку.

Література:

1. Полякова А. Огляд ринку первинного публічного розміщення акцій та перспективи виходу українських компаній на IPO. InVenture. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/oglyad-rinku-pervinnogo-publichnogo-rozmishennya-akcij-ta-perspektivi-vihodu-ukrayinskih-kompanij-na-ipo>.

2. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь. Шинкарук Л. В., Бевз І. А., Барановська І. В. та ін. ; за ред. Л. В. Шинкарук. Київ : Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2015. 304 с.

Науковий керівник: д.е.н., доц. Кравченко М.О.